

en het zullen juist die artsen zijn, die veel voor de tuberculosebestrijding en tuberculosebehandeling — die innig met elkaar verbonden zijn — willen doen of gedaan hebben. Het ware dus zeer gewenscht, dat alle artsen, die bezwaar hebben tegen deze contrôle, zich hieromtrent ook uiten in het publiek. De Centrale Vereeniging smooft alle klachten op dit gebied en tracht anderen over te halen met den dooddoener: „och kom, wij hebben daarmee nog nooit moeilijkheden gehad”, en de gemeenlijk goedige arts laat zich overhalen, omdat het voor de goede zaak is en ook meestal omdat het gemakkelijker is dan weigeren.

Dat voor een goede tuberculosebestrijding noodig is, dat de arts actief en daadwerkelijk medehelpt en de tuberculosebestrijding in de plaats zijner werkzaamheid zelf leidt, zonder geknoei daartusschen van klaargestoomde tuberculosejuffrouwen en aanstootgevende artsen-controleurs, zal wel een ieder, die werkelijk aan tuberculosebestrijding gedaan heeft, mij toegeven en het is noodzakelijk, dat deze onmogelijke en voor arts en patiënt onaannemelijke contrôle worde afgeschaft.

Het rijkssubsidie voor tuberculosebestrijding is niet meer dan een aalmoes. Wanneer het tienmaal zoo groot was, begon het pas wat te beteekenen; en om die aalmoes te verkrijgen moet men heel gehoorzaam zijn, aan alle plichtplegingen van de Centrale Vereeniging meedoen, ellenlange formulieren invullen, die van zoo goed als geen waarde zijn, e. d.. De contrôle (n. b. eens in de 3 jaar) is een wassen neus, van niet het minste nut, en voor dien wassen neus offert onze Ned. Centr. Vereeniging de tuberculosebestrijding op. Verder moet de taak der tuberculosebestrijding *niet aan bijzondere vereenigingen worden opgedragen, maar aan het Groene Kruis, de practiseerende artsen en de wijkverpleegsters*. Dezen toch alleen komen bij de patiënten zonder opzien te wekken en genieten het vertrouwen; zij kennen de patiënten en weten wat voor hen het best is; zij kennen de streck, waarin zij werken; zij kennen de eigenaardigheden van de bevolking, van den bodem, de voeding en den woningbouw; kortom zij zijn de aangewezen personen en instellingen voor de tuberculosebestrijding.

Ruinerwold, 1 September 1918.

H. LARIJ, arts.

II.

In verband met de instelling eener staatscommissie inzake de bestrijding der tuberculose acht ik het voor het oogenblik niet oirbaar uitvoerig in te gaan op het onder bovenstaanden titel ingezonden stuk van VAN EIJK en KRIJGER.

Dit neemt evenwel niet weg, dat ik meen op enkele onjuistheden te moeten wijzen, welke in dit stuk voorkomen.

1°. Niet de Centrale Vereeniging, doch, zooals reeds herhaaldelijk gezegd is, het *Rijk* verleent het subsidie tot bestrijding der tuberculose. De voorwaarden, waaronder dit geschiedt, zijn door de regeering vastgesteld en een daarvan is, dat het dagelijksch bestuur, en, namens dit, de secretaris-penningmeester der Centrale Vereeniging of diens plaatsvervanger, belast is met het toezicht op alle vereenigingen en stichtingen, die rijkssubsidie tot bestrijding der tuberculose aanvragen, niet alleen op hun geldelijk beleid, maar op hun geheele werken, zooals dit onder 3°. door de inzenders wordt omschreven.

2°. De bewering, dat de contrôle „om de drie jaar plaats had tot heden” is niet juist, zooals kennismeming van de jaarverslagen der Centrale Vereeniging kan aantoonen. Aan de Vereeniging voor wijkverpleging en volksgezondheid te Huizen, de standplaats der inzenders, welke in 1916 de tuberculosebestrijding onder haar werkzaamheden opnam, werd, in verband met de contrôle, in December 1916 en daarna in Augustus 1918 een bezoek gebracht.

's-Gravenhage,
2 September 1918.

C. DEKKER,
secretaris-penningmeester der Centrale Vereeniging.

DE REACTIE VAN WASSERMANN.

Het is ongetwijfeld niet genoeg te waardeeren, dat de heer KAPSENBERG de techniek der reactie van WASSERMANN zooveel mogelijk zocht te verbeteren; dat het hem daar: